

PROJEKTAS

PAPILDOMOSIOS IR ALTERNATYVIOSIOS SVEIKATOS PRIEŽIŪROS NATŪRALIOSIOS IR LIAUDIES MEDICINOS SRITIES KŪNO(KONTAKTINIO) POVEIKIO PASLAUGŲ GRUPĖS OSTEOPATIJOS PASLAUGOS TEIKIMO PROTOKOLAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Papildomosios ir alternatyviosios sveikatos priežiūros (toliau – PASP) natūralios ir liaudies medicinos srities kūno(kontaktinio) poveikio osteopatijos paslaugos teikimo protokolas nustato papildomosios ir alternatyviosios sveikatos priežiūros osteopatijos paslaugos, kurios metu netaikomos intervencinės procedūros ir (ar) nenaudojamos medicininės priemonės, teikimo reikalavimus: osteopatijos paslaugas teikiančių specialistų teises, pareigas, kompetenciją, reikalavimus patalpoms ir aplinkai, PASP osteopatijos paslaugų teikimo organizavimą.

2. PASP osteopatijos paslaugos teikimo protokolas parengtas vadovaujantis:

2.1. Lietuvos Respublikos Sveikatos sistemos įstatymu Nr. XIII-2772 iš 2020-01-14 d.;

2.2. Lietuvos Respublikos Papildomosios ir alternatyviosios sveikatos priežiūros įstatymu Nr. XIII-2771 iš 2020-01-14 d.;

2.3. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2020 m. rugsėjo 30 d. įsakymu Nr. V-2147 „Dėl papildomosios ir alternatyviosios sveikatos priežiūros paslaugų teikimo protokolų rengimo tvarkos aprašo patvirtinimo“;

2.4. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2020 m. lapkričio 11 d. įsakymu Nr. V-2700 „Dėl papildomosios ir alternatyviosios sveikatos priežiūros paslaugų teikimo įstaigų veiklos licencijavimo taisyklių patvirtinimo“;

2.5. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2020 m. lapkričio 23 d. įsakymu Nr. V-2701 „Dėl papildomosios ir alternatyviosios sveikatos priežiūros paslaugų specialistų veiklos licencijavimo taisyklių patvirtinimo“;

2.6. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2003 m. sausio 6 d. įsakymu Nr. V-1 „Dėl specialisto spaudo numerio suteikimo ir panaikinimo taisyklių patvirtinimo“;

2.7. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. gegužės 7 d. nutarimu Nr. 544 „Dėl darbų ir veiklos sričių, kuriose leidžiama dirbti darbuotojams, tik iš anksto pasitikrinusiems ir vėliau periodiškai besitikrinantiems, ar neserga užkrečiamosiomis ligomis, sąrašo ir šių darbuotojų sveikatos tikrinimosi tvarkos patvirtinimo“;

2.8. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2020 m. gruodžio 11 d. įsakymu Nr. V-2910 „Dėl Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2003 m. liepos 11 d. įsakyme Nr. V-450 „Dėl sveikatos priežiūros ir farmacijos specialistų kompetencijos teikiant pirmąją medicinos pagalbą, pirmosios medicinos pagalbos vaistinėlių ir pirmosios pagalbos rinkinių“ pakeitimo“;

2.9. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2010 m. liepos 13 d. įsakymu Nr. V-632 „Dėl leidimų-higienos pasų išdavimo taisyklių patvirtinimo“;

2.10. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2015 m. gegužės 26 d. įsakymu Nr. V-657 „Dėl Elektroninės sveikatos paslaugų ir bendradarbiavimo infrastruktūros informacinės sistemos naudojimo tvarkos aprašo patvirtinimo“;

2.11. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2020 m. gruodžio 29 d. įsakymu Nr. V-3042 „Dėl Lietuvos higienos normos HN 135:2020 „Papildomosios ir alternatyviosios sveikatos priežiūros paslaugų teikimo visuomenės saugos reikalavimai“ patvirtinimo“;

2.12. Lietuvos Respublikos Pacientų teisių ir žalos sveikatai atlyginimo įstatymu Nr. XI-499 iš 2009-11-19 d. (suvestinė redakcija).

3. PASP osteopatijos paslaugos teikimo protokole vartojamos sąvokos:

3.1 **Osteopatija** - paciento sveikatos atstatymo ir palaikymo būdas, tikslu palengvinti ligų sukeltus negalavimus, kuris remiasi holistiniu požiūriu į žmogų, naudojantis kūno kontaktinio poveikio technikas, skirtas atstatyti pažeistą ar iškreiptą somatinės sistemos komponentų (skeleto, sąnarių, miofascialinės sistemos) ir su jais susijusių kraujotakos, nervų, limfinės sistemos komponentų funkciją.

3.2. **PASP osteopatijos specialisto paslauga** – PASP paslauga, kurią PASP įstaigoje, turinčioje PASP natūraliosios ir liaudies medicinos srities kūno (kontaktinio) poveikio paslaugų grupės osteopatijos licenciją, teikia PASP osteopatijos specialistas.

3.3. **PASP osteopatijos specialistas** – asmuo, teisės aktų nustatyta tvarka įgijęs PASP osteopatijos specialisto profesinę kvalifikaciją ir turintis PASP natūraliosios ir liaudies medicinos srities kūno (kontaktinio) poveikio paslaugų grupės osteopatijos specialisto licenciją.

3.4. **PASP osteopatijos specialisto praktika** – PASP osteopatijos specialisto pagal įgytą profesinę kvalifikaciją ir nustatytą kompetenciją atliekama PASP paslauga.

3.5. **PASP osteopatijos technikos** - tai kūno kontaktinio poveikio technikos, kurias atlieka PASP osteopatijos specialistas rankomis, siekdamas atstatyti pažeistą ar iškreiptą somatinės sistemos komponentų (skeleto, sąnarių, miofascialinės sistemos) ir su jais susijusių kraujotakos, nervų, limfinės sistemos komponentų funkciją.

4. Kitos protokole vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos yra apibrėžtos Lietuvos Respublikos papildomosios ir alternatyviosios sveikatos priežiūros įstatyme, Lietuvos Respublikos sveikatos sistemos įstatyme, Lietuvos Respublikos sveikatos priežiūros įstaigų įstatyme, Lietuvos Respublikos visuomenės sveikatos priežiūros įstatyme bei kituose PASP paslaugų teikimą reglamentuojančiuose teisės aktuose.

5. PASP osteopatijos paslaugos tikslas palengvinti ligų sukeltus negalavimus visų amžiaus grupių pacientams, jei atitinkamas sveikatos priežiūros paslaugas reglamentuojantys teisės aktai nenustato kitaip.

6. PASP osteopatijos specialistai savo profesinėje veikloje vadovaujasi visais Lietuvos Respublikos įstatymais bei PASP veiklą reglamentuojančiais teisės aktais ir PASP įstaigos, kurioje dirba PASP specialistai, vidaus tvarkos taisyklėmis bei kitais teisės aktais reglamentuojamais privalomais PASP įstaigai dokumentais.

II SKYRIUS

PASP OSTEOPATIJOS PASLAUGAS TEIKIANTYS SPECIALISTAI

7. PASP osteopatijos specialisto profesinė kvalifikacija įgyjama vadovaujantis PASP įstatymo IV skyriaus 10 straipsnio 1 dalies 4 punkte nurodytą PASP specialisto licencija: turi turėti aukštąjį išsilavinimą arba jam lygiavertę aukštojo mokslo kvalifikaciją, įgytą baigus medicinos arba reabilitacijos, arba farmacijos, arba slaugos ir akušerijos, visuomenės sveikatos studijų krypties studijas, ir sveikatos apsaugos ministro nustatyta tvarka būti baigęs mokymus.

8. PASP osteopatijos specialistas gali teikti paslaugas, turintis įstatymo nustatyta tvarka išduotą ir galiojančią PASP natūraliosios ir liaudies medicinos srities kūno (kontaktinio) poveikio paslaugų grupės osteopatijos licenciją ir vadovaudamasis PASP osteopatijos paslaugų teikimo tvarkos protokolu ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka;

9. PASP osteopatijos specialistas turi turėti spaudą.

10. PASP osteopatijos specialistas teikdamas pacientams osteopatijos paslaugas tikslu palengvinti ligų sukeltus negalavimus, pagal kompetenciją gali dirbti savarankiškai ir (ar) bendradarbiaudamas su kitais asmens sveikatos priežiūros paslaugas teikiančiais specialistais.

11. PASP osteopatijos specialistas gali dirbti tik pasitikrinęs sveikatą ir turintis medicininę knygelę (sveikatos pasas, forma Nr. F048/a), kuri turi būti PASP osteopatijos paslaugų teikimo vietoje.

12. PASP osteopatijos specialisto paslauga gali būti teikiama tik PASP įstaigoje, turinčioje PASP natūraliosios ir liaudies medicinos srities kūno (kontaktinio) poveikio paslaugų grupės osteopatijos licenciją.

13. PASP osteopatijos specialistas turi **teisę**:

13.1. atsisakyti teikti PASP osteopatijos specialisto paslaugas, jeigu tai gali sukelti pavojų paciento arba PASP osteopatijos specialisto sveikatai ar gyvybei, išskyrus atvejus, kai teikiama pirmoji medicinos pagalba;

13.2. parinkti procedūros trukmę, metodus, priemones bei atitinkamus sveikatos būklės įvertinimo būdus;

13.3. gauti darbui būtiną informaciją apie pacientą iš valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų bei fizinių ir juridinių asmenų Lietuvos Respublikos teisės aktų, reglamentuojančių informacijos teikimą, nustatyta tvarka;

13.4. tobulinti profesinę kvalifikaciją Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka;

13.5. dalyvauti pasitarimuose, seminaruose ir konferencijose, mokslinių draugijų veikloje, kur nagrinėjami su profesine kvalifikacija susiję klausimai;

13.6. dalyvauti mokslinėje tiriamojoje ir pedagoginėje veikloje, taip pat kuriant ir diegiant naujas medicinos ir informacines technologijas ir diegti į praktiką Lietuvos Respublikoje įteisintus naujus tyrimo ir gydymo metodus;

13.7. reikalauti darbdavio užtikrinti optimalias darbo sąlygas;

13.8. gali turėti ir kitų teisių, nustatytų Lietuvos Respublikos teisės aktais.

14. PASP osteopatijos specialistas **privalo**:

14.1. laikytis Lietuvos Respublikos sveikatos sistemą reglamentuojančių įstatymų, įstaigos, kurioje dirba, patvirtintų vidaus dokumentų (darbo reglamentų, tvarkų ir kt.) ir kitų teisės aktų nuostatų;

14.2. turėti PASP osteopatijos specialisto spaudą;

14.3. pagal kompetenciją teikti pirmąją medicinos pagalbą;

14.4. teikti kokybiškas PASP osteopatijos specialisto paslaugas;

14.5. nepriskirtais PASP osteopatijos specialisto kompetencijai atvejais siųsti pacientą konsultuotis ir gydytis pas atitinkamos srities specialistą;

14.6. propaguoti sveiką gyvenimą, sveikatos tausojimo priemones;

14.7. tvarkyti medicininę dokumentaciją ir teikti statistikos ir kitus privalomosios atskaitomybės duomenis Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka;

14.8. laikytis įstaigos vidaus tvarkos taisyklių;

14.9. vykdyti saugos darbe taisyklių ir teisės aktų nustatytą higienos normų reikalavimus;

14.10. laikytis etikos ir deontologijos principų, gerbti asmenų teises ir jų nepažeisti;

14.11. paaiškinti PASP osteopatijos specialisto praktikos aplinkybes Sveikatos apsaugos ministerijos, teisėsaugos ir kitų kontroliuojančių institucijų prašymu;

14.12. tobulinti profesinę kvalifikaciją Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka;

14.13. dalyvauti su profesinės kvalifikacijos klausimais susijusiuose pasitarimuose, seminaruose, konferencijose, profesinių organizacijų ir mokslinių draugijų veikloje;

14.14. vykdyti kitas Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatytas pareigas.

15. PASP osteopatijos specialisto kompetenciją sudaro žinios, gebėjimai ir įgūdžiai, kuriuos jis įgyja kvalifikaciją suteikiančių studijų metu bei nuolat tobulindamas įgytą kvalifikaciją, atsižvelgdamas į nuolatinę osteopatijos mokslo ir praktikos pažangą.

16. PASP osteopatijos specialistas turi **žinoti**:

16.1. Lietuvos Respublikos sveikatos priežiūros sistemos struktūrą ir funkcijas;

16.2. pagrindinius sveikatos draudimo principus ir rūšis;

16.3. naudotis informacinėmis ir ryšio technologijomis būdus;

16.4. asmens duomenų apsaugos principus;

16.5. darbuotojų saugos ir sveikatos principus;

16.6. higienos normų, reglamentuojančių PASP įstaigų veiklą, reikalavimus;

16.7. žmogaus organizmo sandarą, organų bei organų sistemų funkcijas;

- 16.8. dažniausiai pasitaikančių organizmo sistemų ligų simptomus, plitimo būdus ir galimas komplikacijas;
- 16.9. įvairių amžiaus grupių asmenų fizinės ir psichikos raidos etapus ir jų ypatumus;
- 16.10. sveikatos stiprinimo principus ir ligų profilaktikos principus;
- 16.11. osteopatijos filosofiją bei osteopatinės diagnostikos ir gydymo principus penkių struktūros-funkcijos modelių kontekste;
- 16.12. darbo su dokumentais ir raštvedybos pagrindus;
- 16.13. sveikatos teisės pagrindus;
- 16.14. medicininės etikos ir deontologijos pagrindus;
- 16.15. saugos darbe reikalavimus;
- 16.16. tarptautinę funkcijų sutrikimų, negalios ir sveikatos klasifikaciją (TFK);
- 16.17. pirmosios medicinos pagalbos teikimo pagrindus.
17. **PASP osteopatijos specialistas turi išmanyti:**
- 17.1. žmogaus anatomiją, fiziologiją, patologiją, biomechaniką, judesių valdymą;
- 17.2. žmogaus augimo ir vystymosi bei amžiaus ir lyties ypatumus;
- 17.3. osteopatijos poveikį žmogaus organizmui, palaikant normalią ir adaptuotą biocheminę, ląstelinę ir anatominę funkciją sveikatos ir ligos būklėse;
- 17.4. fiziologinius, patologinius, struktūrinius ir funkcinis pokyčius, kurie gali turėti įtakos paciento sveikatos būklei ir procedūros eigai;
- 17.5. įvairaus amžiaus žmonių psichosocialinės elgsenos ypatumus;
- 17.6. paciento ar jį prižiūrinčių asmenų mokymo principus, informacijos pateikimo principus;
- 17.7. sveikos gyvensenos, ergonomikos principus;
- 17.8. jutimų ir refleksų vertinimo principus;
- 17.9. pirmosios medicinos pagalbos teikimo pagrindus;
- 17.10. ligų sukeltų negalavimų palengvinimui plano sudarymo principus;
- 17.11. skausmo valdymo principus;
- 17.12. medicinos etikos pagrindus;
- 17.13. saugos darbe reikalavimus;
18. **PASP osteopatijos specialistas turi gebėti:**
- 18.1. paruošti darbo vietą ir darbui reikalingas priemones;
- 18.2. laikytis higienos reikalavimų;
- 18.3. užtikrinti teikiamų paslaugų kokybę ir saugumą;
- 18.4. pagal kompetenciją teikti rekomendacijas sveikatinimo tikslais;
- 18.5. naudotis informacinėmis ir ryšio technologijomis;
- 18.6. rinkti, analizuoti ir kritiškai vertinti paciento sveikatos būklę;
- 18.7. įvertinti ir dokumentuoti tyrimo rezultatus bei nustatyti osteopatinės procedūros apimtį ir eigą;
- 18.8. vadovaudamasis informacija apie paciento sveikatos būklę, taikyti tinkamas osteopatijos technikas;
- 18.9. pagal kompetenciją įvertinti pasikeitusią paciento sveikatos būklę ir keisti ar nutraukti osteopatinę procedūrą, vertinti jos poveikį ir tinkamai tai dokumentuoti;
- 18.10. teikti pirmąją medicinos pagalbą;
- 18.11. atlikti individualias osteopatinės procedūras;
- 18.12. savo klinikinius sprendimus grįsti moksliniais įrodymais.
19. **PASP osteopatijos specialistas procedūros metu turi surinkti anamnezę bei vertinti ir matuoti:**
- 19.1. antropometrinius duomenis;
- 19.2. kraujo spaudimą, širdies susitraukimų dažnį ir ritmą;
- 19.3. kvėpavimo dažnį, ritmą ir garsą;
- 19.4. skausmą;
- 19.5. judesių amplitudes;
- 19.6. raumenų būklę (apimtį, ilgį, jėgą, ištvėrmę, koordinaciją, įtempimą, tonusą);

- 19.7 statinę ir dinaminę laikyseną;
- 19.8 statinę ir dinaminę pusiausvyrą;
- 19.9. koordinaciją, judesių valdymą;
- 19.10 eisena;
- 19.11 funkcinį savarankiškumą;
- 19.12. naujagimių ir kūdikių psichomotorinę bei vaikų motorinę raidą;
- 19.13. motyvaciją ir savarankiškumą;
- 19.14. audinių ir organų mobilumą/paslankumą, **motiliškumą**, prisipildymą;
- 19.15. vidaus organų palpacinius pokyčius;
- 19.16. kraniosakralinės sistemos būseną, kraniosakralinį ritmą;
- 19.17. kūno skysčių būklę;
- 20. PASP osteopatijos specialistas **turi mokėti atlikti:**
- 20.1. klininius ir palpacinius įgūdžius, būtinus diagnozuojant disfunkciją kūno sistemose ir kūno audiniuose, pabrėžiant osteopatinę diagnozę;
- 20.2. osteopatinę diagnostiką;
- 20.3. osteopatinės technikas, įtraukiant:
  - 20.3.1. Tiesiogines technikas (korekcija atliekama, vedant disfunkcijos komponentą link ribojančio judesį barjero, panaudojant pakankamai jėgos to barjero pašalinimui).
  - 20.3.2. Netiesiogines technikas (korekcija atliekama, vedant disfunkcijos komponentą į priešingą nuo ribojančio judesį barjero pusę ir siekiant surasti visų disfunkciją palaikančių komponentu balanso tašką).
  - 20.3.3. Kombinuotas technikas (pradiniam etape atliekama netiesioginė, o baigiamajame etape – tiesioginė technika).
  - 20.3.4. Artikuliacines technikas – nedidelio greičio/mažos, vidutinės ar didelės amplitudės technikos, siekiant padidinti judesio amplitudę, kartotinai praeinant ribojantį judesio barjerą.
  - 20.3.5. Subalansuoto raiščių įtempimo technikas – siekiama surasti balanso tašką tarp pažeistų ir nepažeistų sąnario raiščių.
  - 20.3.6. Subalansuotų membranų įtempimo technikas - siekiama surasti balanso tašką kietojo smegenų dangalų lygyje.
  - 20.3.7. Minkštųjų audinių technikas (miofascialinės technikos) – tiesioginės technikos, naudojant tempimą, giluminį spaudimą, traukimą, raumens prisitvirtinimo vietų atitolinimą, pastoviai sekant audinių kokybės pokyčius.
  - 20.3.8. Strain-counterstrain technikas – osteopatinės diagnostikos ir gydymo metodas, siekiant surasti skausmingas palpacijai miofascialinės sistemos zonas ir atitinkamą kūno padėtį, sąlygojančią spontaniškas tų zonų atsipalaidavimą.
  - 20.3.9. Raumenų energijos technikas – valingo paciento raumenų susitraukimo panaudojimas, pacientui esant osteopato labai tiksliai kontroliuojamoje kūno padėtyje, reikalingoje disfunkcijos korekcijos kryptimi.
  - 20.3.10. Didelio greičio/mažos amplitudės technikos – tiesioginės technikos, kurių metu panaudojamas didelio greičio mažos amplitudės judesys, fiziologinės sąnario judesio amplitudės ribose, siekiant atstatyti normalią judesio amplitudę.
  - 20.3.11. Kranialinės osteopatijos technikas – osteopatinės diagnostikos ir gydymo sistema, naudojanti Pirminio Kvėpavimo koncepciją, membranų subalansuoto įtempimo ir skysčių technikas.
  - 20.3.12. Visceralinės technikas – skirtos vidaus organų padėties kitų organų atžvilgiu nustatymui, jų mobilumo ir motiliškumo diagnostikai ir gydymui.

III SKYRIUS

PASP OSTEOPATIJOS PASLAUGAS TEIKIANČIŲ JURIDINIŲ ASMENŲ PATALPOS

21. PASP osteopatijos paslaugos turi būti teikiamos patalpose, atitinkančiose Lietuvos higienos normą HN 135:2020 „Papildomosios ir alternatyviosios sveikatos priežiūros paslaugų teikimo visuomenės sveikatos saugos reikalavimai“.

22. PASP įstaigoje, kur teikiamos PASP osteopatijos specialisto paslaugos, turi būti parengtos ir pateikiamos gerai matomoje vietoje vidaus tvarkos taisyklės.

23. PASP osteopatijos specialisto paslaugų teikimo patalpose privalo būti pirmosios medicinos pagalbos rinkinys.

24. PASP osteopatijos specialisto paslaugos gali būti teikiamos PASP įstaigoje turinčioje nustatyta tvarka išduotą leidimą-higienos pasą.

IV SKYRIUS PASP OSTEOPATIJOS PASLAUGŲ TEIKIMO VEIKSMŲ EIGA

25. Pacientui prieš PASP osteopatijos specialisto paslaugos gavimą suteikiama informacija apie:

25.1. PASP osteopatijos specialisto paslaugą bei teikimo metu naudojamas priemonės ir įrenginius: kušetė, vairių dydžių voleliai, vienkartinės medicininės pirštinės, vienkartinis užtiesalas, paklodė ar puspaklodė, dezinfekcinės medžiagos.

25.2. atvejus (ligos, amžius, asmens organizmo būklės ir savybės ir kt.), kai PASP osteopatijos specialisto paslauga negali būti teikiama pacientui;

25.3. galimą riziką sveikatai, susijusią su PASP osteopatijos specialisto paslaugos teikimu bei galimas komplikacijas ar kitas organizmo reakcijas;

25.4. elgesį (priemonės, kurių turi būti imamasi) prieš ir po PASP osteopatijos specialisto paslaugos;

25.5. vidaus tvarkos taisykles, saugų elgesį teikiant PASP osteopatijos specialisto paslaugas.

26. PASP osteopatijos specialisto paslauga ir paslaugos trukmė teikiama atsižvelgiant į paciento sveikatos sutrikimų pobūdį ir būklę.

27. Pasiruošimas PASP osteopatijos paslaugai:

27.1. išvėdinamos patalpos kuriose vyks procedūra;

27.2. paruošiama procedūros atlikimo vieta: paviršiai, prie kurių tiesiogiai (oda, plaukai) liečiasi pacientas dengiami vienkartiniais užtiesalais arba nuvalomi ir dezinfekuojami;

27.3. parenkamos ir paruošiamos reikiamos priemonės;

27.4. PASP osteopatijos specialistas paruošia rankas: rankos turi būti plaunamos skystu muilu, nuplaunamos tekančiu vandeniu ir nusausinamos vienkartiniais rankšluosčiais arba rankų džiovintuvu; esant reikalui užsimaunamos vienkartinės medicininės pirštinės.

27.5. Paciento ištyrimas pradedamas nuo nusiskundimų, ligos ir gyvenimo anamnezės įvertinimo. Toliau atliekama paciento apžiūra. Apžiūrėjęs pacientą, osteopatijos specialistas atlieka judėjimo - atramos, visceralinės ir kraniosakralinės sistemų įvertinimą. Atliekamas skausminio ir sutrikusios funkcijos židinio nustatymas. Taikoma audinių apčiuopa, perkusija, vertinamas audinių paslankumas, temperatūra, kvėpavimas, tonusas, simetrija. Remdamasis gautais rezultatais PASP osteopatijos specialistas atlieka specifinius testus, skirtus konkrečiai (dubens, rankos, kojos, slankstelių, kaukolės kaulų, vidaus organų) disfunkcijai ir jos lokalizacijai įvertinti. Nustačius lokalią priežastį – atliekamas globalus testavimas, siekiant surasti su disfunkcija susijusias zonas ir priežastis. Įvertinus paciento būklę ir nustačius disfunkcinę grandinę - pradedamos taikyti technikos, disfunkcijų korekcijai atlikti.

28. Skiriamos įvadinė, pagrindinė, baigiamoji osteopatinės procedūros dalys:

28.1. Įvadinėje osteopatinės procedūros dalyje atliekamas paciento ištyrimas ir funkcinės būklės įvertinimas. Nusprendžiamos kokios osteopatinės technikos bus atliekamos. Sudaroma individuali procedūros programa, nustatomi procedūros tikslai.

28.2. Pagrindinėje osteopatinės procedūros dalyje atliekamos pasirinktos technikos, stebint paciento būklę ir, esant reikalui, pereinant prie labiau pacientui tinkamų technikų atlikimo.

28.3. Baigiamojoje osteopatinės procedūros dalyje atliekamos atsipalaidavimo technikos. Atliekamas pakartotinis paciento ištyrimas ir funkcinės būklės įvertinimas, osteopatinės procedūros efektyvumo įvertinimas. Pacientui nurodomos tolimesnės rekomendacijos, atsakoma į iškilusius klausimus.

29. Priklausomai nuo paciento fizinės ir funkcinės būklės, taikomų osteopatinių technikų, atliekama osteopatijos procedūra kurios trukmė 15–60 min.

30. PASP osteopatijos specialisto paslaugų dažnis priklauso nuo paciento sveikatos būklės: nuo kelių kartų per savaitę iki vieno karto per tris, keturias savaites.

31. PASP osteopatijos specialistas paciento apsilankymo metu visą gaunamą informaciją aprašo asmens sveikatos istorijoje (forma Nr. 025/a) elektroniniu būdu, vadovaudamiesi Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2015 m. gegužės 26 d. įsakymu Nr. V-657 „Dėl Elektroninės sveikatos paslaugų ir bendradarbiavimo infrastruktūros informacinės sistemos naudojimo tvarkos aprašo patvirtinimo“.

IV SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

32. PASP įstaigos PASP natūraliosios ir liaudies medicinos srities kūno (kontaktinio) poveikio paslaugų grupės osteopatijos paslaugos teikimo protokolas rengiamas vadovaujantis Lietuvos Respublikos įstatymais, PASP veiklą reglamentuojančiais teisės aktais bei šiuo pavyzdiniu protokolu.

33. Už PASP osteopatijos paslaugos protokole numatytų reikalavimų laikymąsi PASP įstaigoje atsako įstaigos vadovas.

34. PASP osteopatijos specialistas už savo veiksmus, praktikos klaidas ir etikos pažeidimus atsako Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka.
